

การมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนในการป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออกในอำเภอทุ่งตะโก
จังหวัดชุมพร

**Participation of All Sectors to Control and Prevent Dengue Hemorrhagic Fever
in Tungtago District, Chumphon Province**

ปรีชา ไชยณรงค์

Preecha Chainarong

วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

Master of Science Program Thesis in Public Health

Phetchaburi Rajabhat University

2555

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ชื่อวิทยานิพนธ์ การมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนในการป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออกในอำเภอทุ่งตะโก
จังหวัดชุมพร

ผู้วิจัย นายปรีชา ไชยณรงค์

สาขาวิชา สาธารณสุขศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

คณะกรรมการสอบ

.....ประธานกรรมการ

.....ประธานกรรมการ

(ดร.บุษราคัม สิงห์ชัย)

(ดร.วิวัฒน์ วรวงษ์)

.....กรรมการ

.....กรรมการ

(ดร.บัวตั้น เขียวอารมณ์)

(ดร.บุษราคัม สิงห์ชัย)

.....กรรมการ

(ดร.บัวตั้น เขียวอารมณ์)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

(ดร.ชลัช กลิ่นอุบล)

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สาโรช เผือกบัวขาว)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิวัต กลิ่นงาม)

บัณฑิตศึกษา

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ศูนย์จัดการศึกษานอกสถานที่ตั้ง

ชื่อวิทยานิพนธ์ การมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนในการป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออกในอำเภอทุ่งตะโก จังหวัดชุมพร
ผู้วิจัย นายปรีชา ไชยณรงค์ **สาขาวิชา** สาธารณสุขศาสตร์ **พ.ศ.** 2555 **อาจารย์ที่ปรึกษา** ดร.บุษราคัม สิงห์ชัย
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ดร.บัวตัน เขียวอารมณ์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบทบาทที่คาดหวังในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น อาสาสมัครสาธารณสุข และประชาชนในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก 2) ศึกษาทัศนคติต่อการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก 3) ศึกษาการมีส่วนร่วมของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสาธารณสุขในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก และ 4) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทที่คาดหวังและทัศนคติของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น อาสาสมัครสาธารณสุข และประชาชนการมีส่วนร่วมของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสาธารณสุขในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกในอำเภอทุ่งตะโก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 689 คน ได้แก่ บุคลากรเจ้าหน้าที่สาธารณสุข บุคลากรที่รับผิดชอบการปฏิบัติงานด้านสาธารณสุขขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านและประชาชนทั่วไปในอำเภอทุ่งตะโก จังหวัดชุมพร โดยใช้วิธีการการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. บทบาทที่คาดหวังในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของกลุ่มบุคลากร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ บทบาทที่คาดหวังของกลุ่มประชาชนทั่วไป รองลงมา คือ บทบาทที่คาดหวังของกลุ่มบุคลากรเจ้าหน้าที่สาธารณสุข และบทบาทที่คาดหวังของกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน
2. ทัศนคติต่อการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของกลุ่มตัวอย่างพบว่ายินดีที่จะให้ความร่วมมือในการดำเนินการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกและมีความคิดเห็นว่าการวางแผนในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก เป็นหน้าที่ของสถานีอนามัยหรือ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเท่านั้น
3. การมีส่วนร่วมของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสาธารณสุขในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ขั้นตอนการดำเนินงาน รองลงมา คือ ขั้นตอนการตัดสินใจในการวางแผน และขั้นตอนการประเมินผล
4. บทบาทที่คาดหวังของกลุ่มบุคลากรและทัศนคติต่อการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกกับการมีส่วนร่วมของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสาธารณสุขในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกโดยรวมไม่มีความสัมพันธ์กัน

ข้อค้นพบจากการวิจัย คือ บุคลากรที่ปฏิบัติงานสาธารณสุขขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ควรมีบทบาทในการรับผิดชอบเพิ่มขึ้น โดยเน้นการทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ ยุงลายและกำจัดลูกน้ำยุงลายในท้องถิ่นที่รับผิดชอบ และภาครัฐควรสนับสนุนให้ภาคส่วนมีส่วนร่วมในการวางแผนการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก

Thesis Title: Participation of All Sectors to Control and Prevent Dengue Hemorrhagic Fever in Tungtago District, Chumphon Province **Researcher:** Mr.Preecha Chainarong **Major:** Public Health **Year:** 2012
Advisor: Dr.Butsarakham Singchai **Co-advisor:** Dr.Buatan Theinarom

Abstract

The purposes of this research were to: 1) examine expected role to control and prevent dengue hemorrhagic fever by health personnel, local administrative organizations, health volunteers, and local people, 2) study attitude to prevent and control toward dengue hemorrhagic fever, 3) study their participation to prevent and control toward dengue hemorrhagic fever, and 4) study relationship between the expected role and attitude to prevent and control toward dengue hemorrhagic fever by the health personnel, local administrative organizations, health volunteers, and local people in Tungtago District. The samples in this study were 689 from health personnel, local administrative organizations, village health volunteers and local people in Tungtago District, Chumphon Province selected with simple sampling method. A questionnaire was used for data collection. The data were analyzed for frequency, percentage, means, standard deviation, and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient.

The findings were as follows:

1. The expected role to prevent and control toward dengue hemorrhagic fever was at a high level, ranging from the higher mean score as the role of local people, health personnel, local administrative organizations, and health volunteers respectively.
2. The attitude to prevent and control toward dengue hemorrhagic fever was at a high level as a whole in terms of cooperation and planning.
3. The participation to prevent and control toward dengue hemorrhagic fever was at a high level as a whole, ranging from working process, decision making in planning, and evaluation respectively.
4. The expected role was not significantly related to attitude to prevent and control toward dengue hemorrhagic fever of different personal groups as a whole.

The study indicated that personnel at the health of local governments and village health volunteers should have a role to be enhanced even further by focusing on the destruction of mosquito breeding sources and eliminating mosquito larvae in a local responsibility. According to the government should encourage private sector participation in the planning of prevention and control of dengue fever.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีเพราะได้รับความอนุเคราะห์อย่างดียิ่งจาก ดร.บุษราคัม สิงห์ชัย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดร.บัวตัน เขียวอารมณ์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ดร.วิวัฒน์ วรวงษ์ ประธานกรรมการสอบและดร.ชลัช กลิ่นอุบล กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคอยแนะนำ แก้ไขและให้ข้อเสนอแนะในการจัดทำวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จด้วยความเรียบร้อย ผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ รวมถึงคณาจารย์ทุกท่านที่ประสาทวิชาให้

ขอขอบพระคุณ นายอวยชัย สุขแก้ว นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ นายวิชาญ ไชยแขวง นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ และนางบุญญาภา เครือวรรณ นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ ผู้เชี่ยวชาญอนุเคราะห์ตรวจสอบแบบสอบถามที่กรุณาสละเวลา อันมีค่าให้คำปรึกษา แนะนำ ในการทำภาคนิพนธ์ฉบับนี้ทำให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบพระคุณ บุคลากรเจ้าหน้าที่สาธารณสุข บุคลากรที่ปฏิบัติงานสาธารณสุขของ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) และประชาชนในอำเภอ พงษ์ตะโก จังหวัดชุมพร ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้

ความมีคุณค่าและประโยชน์ ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบอบแต่บิดา มารดา ครู อาจารย์ ที่ได้ช่วยเหลือสนับสนุนให้กับผู้วิจัย ในการศึกษาค้นคว้าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วง ด้วยดี

ปรีชา ไชยณรงค์

พฤษภาคม 2554

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	(3)
Abstract.....	(4)
กิตติกรรมประกาศ.....	(5)
สารบัญ.....	(6)
สารบัญตาราง.....	(8)
สารบัญภาพประกอบ.....	(10)
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	3
สมมติฐานการวิจัย.....	3
ขอบเขตการวิจัย.....	4
คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
ประโยชน์ของการวิจัย.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
โรคไข้เลือดออก.....	10
แนวคิดเกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก.....	18
แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก.....	23
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก.....	27
แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติต่อการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก.....	39
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	43
สรุปเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	46
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	47
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	47
เครื่องมือในการวิจัย.....	49
การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ.....	51

การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	51
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
4 ผลการวิจัย.....	54
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	54
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาสาสมัครสาธารณสุข และประชาชน ในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก	57
ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น อาสาสมัครสาธารณสุข และประชาชนในการป้องกัน และควบคุมโรคไข้เลือดออก.....	64
ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับ สาธารณสุขในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก	66
ตอนที่ 5 การทดสอบสมมติฐาน.....	69
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	72
สรุปผลการวิจัย.....	72
การอภิปรายผล.....	75
ข้อเสนอแนะ.....	78
บรรณานุกรม.....	80
ภาคผนวก.....	85
ภาคผนวก ก หนังสือเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	86
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	90
ภาคผนวก ค ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	101
ประวัติผู้วิจัย.....	105

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 จำนวนประชากรกลุ่มบุคลากรภาครัฐ	48
3.2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างกลุ่มประชาชนทั่วไป.....	49
4.1 จำนวนและร้อยละปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	54
4.2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทที่คาดหวังของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาสาสมัครสาธารณสุข และประชาชนในการป้องกัน และควบคุมโรคไข้เลือดออก จำแนกในภาพรวมและรายด้าน.....	57
4.3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทที่คาดหวังของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข.....	58
4.4 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทที่คาดหวังขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น.....	61
4.5 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทที่คาดหวังของอาสาสมัครสาธารณสุข ประจำหมู่บ้าน (อสม.).....	62
4.6 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทที่คาดหวังของประชาชนทั่วไป.....	63
4.7 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติต่อการป้องกันและควบคุมโรค ไข้เลือดออก.....	64
4.8 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับ สาธารณสุขในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก จำแนกในภาพรวมและรายด้าน..	66
4.9 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับ สาธารณสุขในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ด้านขั้นตอนการตัดสินใจ ในการวางแผน.....	67
4.10 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับ สาธารณสุขในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ด้านขั้นตอนการดำเนินงาน.....	68
4.11 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับ สาธารณสุขในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ด้านขั้นตอนการประเมินผล...	69
4.12 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันของบทบาทที่คาดหวังของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาสาสมัครสาธารณสุข และประชาชนในการมีส่วนร่วม ของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสาธารณสุขในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ในอำเภอทุ่งตะโก จังหวัดชุมพร.....	70

4.13	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันของทัศนคติต่อการป้องกันและควบคุมโรค ใช้เลือดออกกับการมีส่วนร่วมของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสาธารณสุขในการป้องกันและ ควบคุมโรคใช้เลือดออกในอำเภอทุ่งตะโก จังหวัดชุมพร.....	71
------	---	----

สารบัญภาพประกอบ

ภาพที่	หน้า
1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
2.1 ระยะตัวเต็มวัย (ตัว युง).....	12
2.2 ระยะไข่.....	13
2.3 ระยะลูกน้ำ.....	13
2.4 ระยะตัวโม่ง.....	14
2.5 วงจรการมีส่วนร่วมของโคเฮนและอัฟฮอฟ (Cohen and Uphoff).....	31